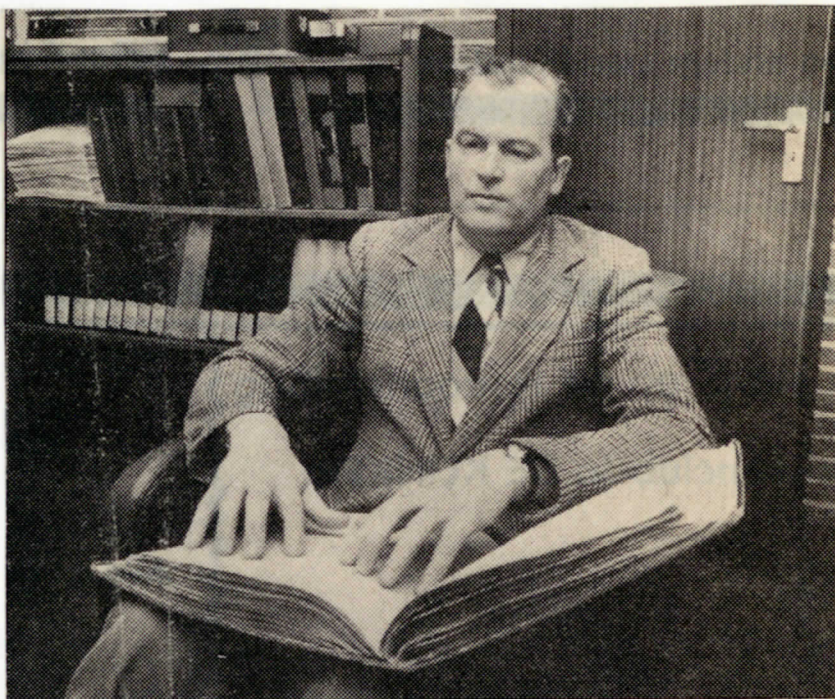

VENSTER

t Knipke en t stoetje zeggen de mensen veul meer

„Beste Lu. Joen kemizzie, dat is Kemizzie Biebelvertolalen van Kulturele Road veur pervinzie Grunnen, het koppen weer ais bie 'n kanner stoken veur de vertoalopdracht van dit joar; wie hem dizze raais docht aan 'n gedailte oet het Neie Testament, Marcus 2 vs 1-12, het verhaal van de genezing van de verlamde. Vertoalens wollen wie gern veur Kaarsdoagen ien hoes hemmen. Wie reken op 'n bult ienzenders.” Zo luidt de tekst van een bescheiden briefje dat onlangs is uitgegaan van de genoemde commissie naar alle „amateur biebelvertolalers” in de provincie Groningen. Geen opdracht om de gedeelten uit het Marcus-evangelie in het Chinees te vertalen, maar in het Gronings. Ds. Engel Jan Struif (44), Nederlands hervormd predikant in Zuidhorn in één van de „motoren” achter deze activiteit.

„Wij zijn ongeveer een jaar of zes geleden begonnen met het uitgeven van opdrachten aan amateurs om een gedeelte uit de Bijbel te vertalen”, zegt de predikant. De bedoeling van de amateurvertalingen is de gewone kerkmensen een mogelijkheid te geven de Heilige Schrift, dat boek, dat op vele plaatsen nog al hoogdravend van taal is, over te zetten in de taal, waarin men denkt en spreekt. Aan het werk van de amateur-vertalers worden uiteraard niet zulke hoge eisen gesteld, als aan het werk van een professionele vertaler: „We willen de mensen gewoon aanzetten hun bijbel te pakken en van daaruit dat Nederlands zo goed mogelijk in het Gronings te vertalen.” Wanneer de inzendingen binnen zijn wordt er in de Kerstvakantie bekeken welke vertaling het beste is. Er wordt door de leden van de „kemizzie” dan een rangorde opgemaakt. In januari wordt er dan in Groningen een „Grunneger Dainst” gehouden, waarin de „winende” vertaling gehanteerd wordt. Na de dienst wordt er door alle amateur-vertalers nog enige tijd nagepraat.

DS. ENGEL JAN STRUIF ... in ere houden ...

Het werk van de „Kemizzie amateur biebelvertolalers” is een uitvloeisel van het werk van de meer officiële commissies, die zich onder de vlag van de Culturele Raad voor de provincie Groningen al vanaf 1959 bezig houden met het vertalen van psalmen, gezangen en gedeelten uit het oude en nieuwe testament in het Gronings. In 1959 begon de commissie voor de vertaling van psalmen en gezangen, onder leiding van de Groningse schrijver-dichter Jan Boer, haar werk. Omstreeks dezelfde tijd startte de commissie vertaling Oude Testament, onder leiding van F. Leemhuis, gevolgd door de commissie Nieuwe Testament, onder leiding van nu wijlen ds. I Hamming. De commissie voor de psalmen en gezangen heeft tot nu toe ongeveer 60 psalmen en 160 gezangen in het Gronings vertaald. Deze commissie gaf kort na haar ontstaan al een bundel uit, met

een klein aantal vertaalde werken. Volgend jaar komt er een bundel met het totale aantal, tot nu toe, vertaalde psalmen en gezangen. De commissie Oude Testament is bezig met de vertaling van het boek Ruth. Deze vertaling zal waarschijnlijk eveneens volgend jaar in druk verschijnen. Het boek Ruth zal gevolgd worden door het boek 1 Samuël. De commissie Nieuwe Testament, tenslotte is bezig met de vertaling van het Evangelie naar Lucas.

DIENSTEN

De vertaalde psalmen, gezangen en bijbelgedeelten worden gebruikt in de „Grunneger Dainsten”, waarvan er praktisch iedere week wel één wordt gehouden in de provincie Groningen. Ds. Engel Jan Struif, rasechte Groninger, geboren op de klei in Nieuw Beerta, scholier in Winschoten, student in „Stad”, begon met

deze diensten in het jaar 1965. Het kerkje van Oostum, benoorden de stad Groningen was plaats van handeling: „In mijn studententijd werkte ik al vaak mee aan meditatie in het Gronings voor de Regionale Omroep Noord, waar Harm Jan Tuin veel heeft gedaan voor de „Grunneger Dainsten”. Toen ik beroepen werd naar Ezinge, met daarbij ook de pastorale zorg voor Feerwerd en Garnwerd, ging ik in de zomermaanden diensten houden in het kerkje van Oostum, dat toen vervallen was aan de Stichting Oude Groninger Kerken. Zo is het eigenlijk begonnen. Nu preek ik ongeveer twintig zondagen per jaar wel ergens in een „Grunneger Dainst”.

DICHTER

Ds. Struif was echter niet de eerste die met „Grunneger Dainsten” begon. In 1951 was ds. Hulst al begonnen met het houden van „Grunneger Dainsten” in Delfzijl, Farmsum en Uithuizen. Hij gaf over die diensten een boekje uit. In de inleiding schrijft ds. Hulst: „Wanneer en predikant en gemeente beide ten volle doordrongen zijn van de heilige ernst van een kerkdienst, dan kan een preek in de streektaal een machtig middel zijn in Gods hand om de verkondiging van Zijn Woord te doen doordringen in de harten van mensen.”

Ds. Struif zegt het iets minder bloemrijk, maar toch wel des te treffender: „Voor de mensen, die Gronings spreken en ook Gronings denken staat de streektaal, ook wanneer die vanaf de kansel wordt gesproken, dicht bij de mensen. Wanneer ik zeg: „Wie denken voak alennig aan ons zulf en nait aan God en aan de aander. Wie denken meer aan ons knipke en aan ons stoetje”, dan raakt dat de mensen dieper, dan dat je dat in het Nederlands zou zeggen.”, aldus ds. Struif.

De activiteiten, die in 1965 door ds. Struif in Oostum begonnen, breidden zich in de loop der jaren uit. Er werd een interkerkelijke commissie voor het organiseren van de „Grunneger Dainsten” ingesteld. Hierin werken pastoor B. Röben en dr. W. L. Boelens van het bisdom Groningen en ds. Struif samen. De „Grunneger Dainsten” worden verzorgd door dr. P. J. van Leeuwen uit Loppersum, ds. F. Offeringa uit Haren, de heer T. Oldenhuis uit Oldehoeve en ds. K. Pieterman uit Zandeweer.

De commissies, die bezig zijn met de vertalingen, houden een vertaling aan die bruikbaar is in de gehele provincie. Ds. Struif hierover: „Het Hogelandster Gronings wordt door de grootste groep Groningers gesproken. Toch proberen we ook voor wat betreft de spellingen zo dicht mogelijk bij het Nederlands te blijven.” Ds. Struif maakt zelf deel uit de commis-

sie Oude Testament. Bij vertalingen, maakt men gebruik van de grondteksten Grieks en Hebreeuws, van een aantal wetenschappelijke commentaren en van het Gronings woordenboek van K. ter Laan. Het is niet de bedoeling van de commissies om de hele bijbel te vertalen: „Dat zou teveel tijd en energie gaan vergen. Bovendien ontbreken daarvoor de financiën. Wij gaan door met het vertalen van bepaalde kernstukken uit de Bijbel en dan is het wel voldoende.”

TAAL

Bij de „Grunneger Dainsten” staat de evangelieverkondiging uiteraard centraal. Toch ook het eigene van de Groninger taal staat bijzonder hoog aangeschreven. De teloorgang van het Gronings brengt ds. Struif tot een aantal uitspraken: „De Groningers bezoeken wel altijd trouw onze „Grunneger Dainsten”, maar houden buiten de kerkdienst om, de taal toch te weinig hoog. Ik werd bijvoorbeeld gebeld door een kerkeraadslid, dat mij dan wil vragen voor het houden van een „Grunneger Dainst”. Die broeder begon heel netjes in het Nederlands: „Zou u bij ons een Groninger dienst willen leiden”. Ik hoorde wel dat de man een Groninger is, ik zei dan ook direct: „Ie bin toch ook Grunneger, ken je gain Grunnegers proaten?” Er werd toen verbouwereerd gereageerd aan de andere kant en het gesprek ging vervolgens verder in het Gronings. Nu komt dat dacht ik ook wel door het feit dat men met een predikant praat. Dat weerhoudt de mensen er wellicht van op voorhand Gronings te praten.”

Deze bescheidenheid wordt echter, volgens ds. Struif, op andere gebieden

van het leven ook gehanteerd: „Als je als Hollands kind in Friesland op een schoolplein een gesprek wilt aanknopen met een paar Friese kinderen, zul je wel eerst Fries moeten leren, want zij vertikken het om Hollands met je te praten. Dat is in Groningen vaak omgekeerd. Het kind, dat thuis gewend is Gronings te praten, begint op een schoolplein met „Hollandse” vriendjes direct Nederlands te praten. Het is gewoon een valse schaamte.”

Ook op de scholen moet meer aandacht aan de Groninger taal worden besteed: „Dat is echt wel nodig. Voor veel mensen is het een drempel met Gronings om te gaan, omdat ze het niet kunnen schrijven. Daar zou de school een goed aandeel in kunnen leveren. Ook de Groninger literatuur is bijzonder mooi. Als ik een boek van bijvoorbeeld Sien Jensema lees, dan zeg ik, dat is toch wel waardevol. De kinderen in onze provincie krijgen daar echter niets van op school.”, aldus ds. Struif.

De activiteiten van de Culturele Raad op het gebied van „hooghouden” van de Groninger taal, hebben echter een belangrijk aandeel in het streven de Groninger taal weer meer in de belangstelling te brengen: „We willen de mensen, door ze aan te zetten, zelf een bijbelgedeelte te vertalen, meer bij ons werk betrekken. De kring van belangstellenden wordt dan ook weer breder.”, zegt ds. Struif, die zelf eens 25 gulden verdiende met het feit dat hij als predikant Gronings kon spreken. Toen hij beroepen was in Ezinge zei een kerkeraadslid spontaan: „’t Is mie wel viefentwintig gulden weerd, dat wie nou n dominee kriegen, dai Grunnens ken”, waarop ds. Struif antwoordde: „Geef moar op den”.

PSAALM 84: 3:

*Gelukkeg, Heer, wel aal zien kracht
en hulp allain van Joe verwacht,
as hai op raais gaat op Joen wegen.
Op t pad deur t aalermiste daal
zigt hai nog wotter overaal;
Ie zörgen wel op tied veur regen.
Zo lopt hai deur mit neie kracht
Noar Sion tou, doar God hom wacht.*

Gedeelte uit het Evangelie van Lucas, de wonderbare visvangst, Lucas 5, vanaf vers 8, waarbij Simon Petrus voor Jezus neervalt, vol schaamte, over het gebrek aan vertrouwen:

Dou Simon dat zag, vil hai veur Jezus op de kneien en zee: Heer, goa toch bie mie voi, ik bin ja zo zundeg! Hai was der beduusd van en elk dei bie hom was, om zo'n zood vissen as zai vongen haren, net zo goud Jacobus en Johannes, Zebedeus zien zeuns, dei t mit Simon in man deden. Moar Jezus zee tegen hom: Wees moar nait baang; van nou of aan zels doe mensen vangen. Dou zetten zai heur schepen op waal, leiten alles achter en gongen mit hom mit.